

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene
Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Definitieve Kamerbrief Laagdrempelige Onafhankelijke
Fiscale Rechtshulp

Datum

17 oktober 2022

Notanummer

2022-0000258717

Bijlagen

1. Kamerbrief tekenvers
2. Kamerbrief met wijzigingen
3. Openbaar te maken nota's

Aanleiding

U had een tweetal suggesties voor de Kamerbrief Laagdrempelige Onafhankelijke Fiscale Rechtshulp. Hierbij leggen we u de aangepaste brief ter ondertekening voor. De opvolging van de suggesties staan in deze nota toegelicht.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het verzenden van de Kamerbrief?
- Graag uw akkoord met het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota's en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaan aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt?

19.10.22

Ahlsca

Kernpunten

- De staatssecretaris Toeslagen en Douane heeft akkoord gegeven op de passage over de samenloop met toeslagen. De minister van Financiën heeft de brief ter informatie gekregen.
- Deze Kamerbrief wordt parallel afgestemd met de Minister voor Rechtsbescherming. J&V is ambtelijk akkoord. Dit proces en verzending zal deze week worden afgerond.
- U had twee opmerkingen:
  - (1) P. 4 Geef voorbeeld recent casus: oudedagsverplichting dat er geluisterd en gehandeld wordt.
    - Dit heeft geleid tot een aanpassing: "Recent heeft bijvoorbeeld het beroep van een belastingplichtige over de oudedagsverplichting op de Commissie voor de Verzoekschriften en Burgerinitiatieven uit de Tweede Kamer nog geleid tot het opnemen van een maatregel in het Belastingplan 2023."
  - (2) P.5 Geef een a twee voorbeelden waaruit blijkt dat 'Ruimte in het Recht' tot andere beslissingen heeft geleid
    - Dit heeft niet geleid tot een aanpassing: Ruimte in het Recht is een programma dat inzet op gedragsverandering door het aanleren van een dialoogmethodiek en door inzicht te geven in de wijze waarop juridisch ruimte voor een individuele behandeling kan worden gevonden. Het is lastig om in zijn algemeenheid aan te geven of en in hoeverre deelname heeft geleid tot andere beslissingen in individuele gevallen, met name omdat het lastig is om een nieuwe gespreksmethode en intensivering in

juridische kennis één-op-één te koppelen aan de behandeling van individuele casussen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Doc. nr.	Datum	Naam document	Toelichting
1	8-9-2022	Nota - Stas FB - Opzet programma laagdrempelige onafhankelijke fiscale rechtshulp	In de nota wordt de eerste verkenning naar een laagdrempelige onafhankelijke fiscale rechtshulp beschreven. Er wordt ingegaan op (1) de Kernproblemen praktische rechtsbescherming; (2) De Taxpayer Advocate Service, zoals die in de Verenigde Staten van Amerika wordt gebruikt; (3) mogelijke varianten voor inpassing in Nederland; (4) het proces en tijdpad; en (5) een overzicht van stakeholders.
2	6-10-2022	Nota - Stas FB - Kamerbrief laagdrempelige onafhankelijke fiscale rechtshulp	In de nota wordt de eerste conceptversie van de Kamerbrief samengevat, met daarbij het verzoek om te komen op- en aanmerkingen; en een expliciet akkoord om een passage over de samenloop met toeslagen.

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK
TER BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene
Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Opzet programma laagdrempelige onafhankelijke fiscale rechtshulp

Datum

8 september 2022

Notanummer

2022-0000224775

Bijlagen

1. Stakeholders LOFR

Aanleiding

In het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' staat dat ter versterking van de democratische rechtsorde, met name in de relatie tussen burger en overheid, er een laagdrempelige, onafhankelijke fiscale rechtshulp komt naar voorbeeld van de Amerikaanse 'Taxpayer Advocate Service' (TAS).

In het coalitieakkoord en in de fiscale beleids- en uitvoeringsagenda¹ is opgenomen dat het belangrijk is dat we stap voor stap werken aan het terugwinnen van het vertrouwen van burgers, bedrijven en de samenleving als fundament onder de naleving van fiscale regels. Daarbij gaat het ook om het vertrouwen van de samenleving dat de Belastingdienst zijn maatschappelijke taak zorgvuldig en verantwoordelijk uitvoert. Een laagdrempelige onafhankelijke fiscale rechtshulp kan hierbij helpen. Daarom is DGFZ gestart met een verkenning naar deze onafhankelijke fiscale rechtshulp. Zoals toegezegd tijdens het commissiedebat Belastingdienst van 7 september j.l. wordt in oktober een hoofdlijnenbrief verstuurd aan de Tweede Kamer. In deze nota wordt u geïnformeerd over de scenarioverkenning en opzet van het programma Laagdrempelige Onafhankelijke Fiscale Rechtshulp (LOFR).

15.09.22

Graag
Bespreken

Mre

Deze nota is als volgt opgebouwd:

1. Kernproblemen praktische rechtsbescherming
2. De Taxpayer Advocate Service
3. Mogelijke varianten voor inpassing in Nederland
4. Proces en tijdpad
5. Overzicht stakeholders

Bespreekpunt:

- Graag bespreken wij de mogelijke varianten voor het inpassen van een fiscaal onafhankelijke rechtshulp in Nederland.

Kernpunten

- Doel van de verkenning is om varianten voor de fiscale rechtshulp te maken en het voorbereiden van besluitvorming in de eerste week van december.
- In oktober wordt een hoofdlijnenbrief naar Tweede Kamer verstuurd waarin nader wordt ingegaan op de mogelijke scenario's.
- Het hele tijdpad is in paragraaf 4 opgenomen.

¹ Kamerstukken II 2021/22, 32 140, nr. 119

- Input bij relevante stakeholders is opgehaald en heeft geleid tot een aantal uitgangspunten voor scenario's
- Er volgt dit najaar een seminar met deze stakeholders. Waar indien mogelijk een opening door u is voorzien. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen met de gesproken stakeholders.

Toelichting

1. Kernproblemen praktische rechtsbescherming

Een laagdrempelige onafhankelijke fiscale rechtshulp kan de vijf kernproblemen van rechtshulp, genoemd in het rapport van de adviescommissie praktische rechtsbescherming in belastingzaken² van burgers en zelfstandigen³, (verder) mitigeren. Deze kernproblemen zijn:

- De complexiteit van belastingzaken.
- De moeilijke bereikbaarheid van de Belastingdienst.
- Het gevoel van machteloosheid van burgers ten opzichte van de Belastingdienst.
- De kosten en onzekerheid van juridische procedures.
- De beperkte toegankelijkheid van betaalbare fiscale rechtshulp of fiscale rechtsbijstand.

In de kabinetsreactie op het rapport van de commissie praktische rechtsbescherming staat welke inzet al wordt gepleegd om de praktische rechtsbescherming van burgers te vergroten. De fiscaal onafhankelijke rechtshulp is een aanvulling op deze al in gang gezette acties. Het te kiezen scenario moet aansluiten op deze acties en verder bijdragen aan het oplossen van de genoemde kernproblemen.

De aannahme daarbij is dat door betere dienstverlening mogelijke vraagstukken tussen een belastingplichtige en de Belastingdienst zo worden opgelost dat een beroep op fiscaal onafhankelijke rechtshulp niet of minder nodig zal zijn. De fiscaal onafhankelijke rechtshulp is hierop aanvullend en geeft belastingplichtigen de mogelijkheid onafhankelijke ondersteuning te krijgen in vraagstukken met de Belastingdienst.

2. Werkwijze en bevoegdheden TAS in de Verenigde Staten

- De Taxpayer Advocate Service is een onafhankelijk onderdeel van de IRS en wordt geleid door de National Taxpayer Advocate.
- De Taxpayer Advocate Service is geïntegreerd binnen de IRS maar is door de benoemingsprocedure en de rechtstreekse rapportages aan het Congres er onafhankelijk van.
- De Taxpayer Advocate Service heeft doordat het een onderdeel is van de IRS, toegang tot de IRS cliëntmanagement systemen ten behoeve van de klachtbehandeling, tot IRS data en tot vergaderingen van de IRS.
- De Taxpayer Advocate Service behandelt tweedelijns klachten van belastingbetalers over de IRS. Ook over onderwerpen waar bezwaar en beroep voor open staat.
- Er moet sprake zijn van "significant cost" of "hardship" bij de belastingbetaler die (uiteindelijk) het resultaat is van het handelen van de IRS. Het overgrote deel van hulpvragen betreft zaken in de invorderingsfase van belastingsschulden.

² Het rapport *Burgers beter beschermd*

³ Het woord "zelfstandigen" is bewust gebruikt. Dat is een belastingbetaler die gebruik maakt van de zelfstandigenaftrek in de Inkomstenbelasting. De woorden "kleine onderneming" betekenen in de EU een onderneming met of tot 50 medewerkers, of een omzet tot 50 miljoen euro jaarlijks, of een winst van 7,5 miljoen euro op jaarbasis. Dit lijkt in eerste instantie niet de doelgroep van een fiscale rechtshulp als bedoeld in deze nota.

- Mocht de bemiddeling in individuele gevallen stikken dan kan er een "Taxpayer Assistance Order" (TAO) aan de IRS uitgevaardigd worden. Hierin stelt de Taxpayer Advocate Service een termijn voor het uitvoeren van de door de Taxpayer Advocate Service voorgestelde probleemoplossing. Als de oplossing voor een probleem op systeemniveau stopt of strandt, kan de National Taxpayer Advocate een zogenoemde "Taxpayer Advocate Directive" (TAD) uitvaardigen. De IRS Commissioner kan een TAO of TAD naast zich neerleggen. Dan is de Taxpayer Advocate wettelijk verplicht deze weigering in haar rapportages aan het congres te vermelden.
- Op 8 juni jl. hebben medewerkers van DGFZ met gesproken.   In dit gesprek heeft toegelicht waarom de Taxpayer Advocate Service is opgericht en welke elementen een fiscale rechtshulp naar mening en ervaring moet hebben om succesvol te zijn.

3. Mogelijke varianten

Uitgangspunten

Uitgangspunten die – mede op basis van ervaring uit de VS – van belang zijn in de afweging in de keuze voor een scenario zijn de volgende:

- **Onafhankelijk opereren van de fiscale rechtshulp.** In de stakeholdergesprekken wordt de onafhankelijkheid van de fiscale rechtshulp van de Belastingdienst als een bijna cruciale randvoorwaarde genoemd. Ook de Belastingdienst zelf ziet een dilemma wanneer een fiscale rechtshulp onderdeel van de Belastingdienst zou zijn.
- **Toegang tot systemen, de data van en de organisatie van de Belastingdienst.** Uit stakeholdergesprekken komt de vraag naar voren of het in de Nederlandse context noodzakelijk is als de focus van de fiscale rechtshulp zich richt op de bezwaar- en beroepsfase.
- **Aanwezigheid van de juiste en voldoende expertise bij de fiscale rechtshulp.**
- **Noodzaak om specifieke bevoegdheden toe te kennen dan wel uit te breiden aan de fiscale rechtshulp om de belangen van de belastingbetaler effectief te kunnen uitoefenen.** Voorbeelden zijn:
  - de bevoegdheid een dossier te "bevriezen",
  - en/of een door de fiscale rechtshulp aangedragen oplossing op enig moment te kunnen afdwingen, zoals de Taxpayer Advocate Service dit kan. De werkwijzen van de Nationale Ombudsman en ook die van de Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane kennen geen doorzettingmacht als hier bedoeld. De Nationale Ombudsman adviseert in haar gevalsbehandeling, zoals ook de Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane adviseert bij haar systeemtoezicht.
- **Rechtstreekse rapportage aan de Kamer of een rapportage aan de Kamer zoals een Inspectie.** Dit kan afhankelijk zijn van de positionering van de fiscale rechtshulp.

Werkveld

- Uit een eerste analyse van de stakeholdergesprekken blijkt met name dat fiscaal onafhankelijke rechtshulp tijdens de bezwaar en beroepsfase effectief kan zijn.
- Het is een overweging om geen doelgroepen te formuleren voor de fiscale rechtshulp. Dit om te voorkomen dat nieuwe grenzen en afbakeningen gecreëerd worden. Dit vergt nog wel een nadere uitwerking in relatie tot het beschikbare budget

- Een belangrijke vraag is of de fiscale rechtshulp ook "toeslagenzaken" tot haar werkveld moet rekenen en welke effecten dat heeft op de werking en opzet van de fiscale rechtshulp. Dit wordt nog verder verkend en ter beslissing voorgelegd.
- De Taxpayer Advocate Service biedt onafhankelijke rechtshulp aan belastingplichtigen en rapporteert op systeemniveau aan het congres. Voor de Nederlandse context vergt dit een weging ten opzichte van al bestaande organisaties met een vergelijkbare taak zoals de Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane en de Nationale Ombudsman. Met name de samenhang met de Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane vergt in dit kader nadere analyse. In de opzet is het van belang om te waarborgen dat de fiscaal onafhankelijke rechtshulp goed aansluit bij de taken van de inspectie en de praktische rechtsbescherming van burgers in het contact met de Belastingdienst verder versterkt.

Varianten

- Het is essentieel om een goede vertaling van de Amerikaanse TAS te maken naar de Nederlandse context.
- Mogelijke varianten voor Nederland zijn uiteen te zetten op twee assen: 1) dienstverlening versus een juridisch/ advocatenmodel en 2) positionering binnen of buiten de Belastingdienst
- Gedacht kan worden aan:
  1. het versterken en autonoom positioneren van Stella,
  2. fiscale mediation versterken
  3. een fiscaal advocaat met mandaat positioneren binnen de Belastingdienst
  4. een fiscaal advocaat buiten de Belastingdienst in een zelfstandig orgaan positioneren
  5. bestaande organisaties als de Ombudsman of het Juridisch loket versterken op het gebied van de fiscaliteit.
  6. Een extra taak voor de Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane
- Deze opties worden geanalyseerd aan de hand van de genoemde uitgangspunten en gepresenteerd in de hoofdlijnenbrief aan de Tweede Kamer en zo mogelijk voorzien van een voorkeursvariant
- Daarbij moeten de financiële, uitvoeringstechnische en juridische aspecten en voorwaarden nog worden uitgewerkt, evenals de impact op het tijdpad.

Beschikbaar budget

In het coalitieakkoord is een reeks middelen opgenomen die vanaf 2025 structureel 14 miljoen euro bedraagt.

Budgettaire reservering coalitieakkoord	2022	2023	2024	2025	2026	Struc
Voorziening Laagdrempelige fiscale rechtshulp	3	7	10	14	14	14

4. Tijdpad

Wat	Wanneer
Hoofdlijnenbrief Tweede Kamer	Oktober 2022
Seminar Stakeholders	November 2022 (datum moet nog worden vastgesteld)
Besluitvorming Afhankelijk van de te maken keuze wordt een kwartiermaker aangesteld of opdracht gegeven aan een instantie om de fiscaal onafhankelijke rechtshulp te	1 ^e week december 2022

gaan inrichten en implementeren. Ook wordt dan de daarvoor benodigde regelgeving gemaakt. Een gedetailleerde planning wordt gemaakt op basis van de gemaakte keuze.	
---	--

Communicatie

N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

In het commissiedebat van 24 maart jl. heeft Kamerlid Van Dijk (CDA) aangegeven benieuwd te zijn hoe de Staatssecretaris de invulling van de laagdrempelig onafhankelijk fiscale rechtshulp voor zich ziet en of hij al stappen aan het zetten is om deze op te zetten.

Ook in de vaste commissie van Financiën van 1 juli jl. en naar aanleiding van de FVW23 heeft kamerlid Omtzigt, gevraagd wanneer de maatregel over de invoering van de Taxpayer Advocate Service komt. Dit lid hoopt namelijk spoedig een hoofdlijnenbrief over de opzet te ontvangen en met de regering van gedachten te kunnen wisselen hierover.

In het Commissiedebat van 7 september jl. heeft Kamerlid Van Dijk (CDA) gevraagd naar invulling van de elementen positionering, doorzettingsmacht en rechtstreekse rapportagelijnen naar de Kamer van de fiscale rechtshulp.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlage 1 Stakeholders Laagdrempelige onafhankelijke fiscale rechtshulp

Met de stakeholders hier genoemd is gesproken of wordt zeer binnenkort gesproken.

Persoonsgegevens							
2. Nationale Ombudsman							
3. NOB, Nederlandse Orde van Belastingadviseurs							
4. NOVA, Nederlandse Orde van Advocaten							
5. VSAN, Vereniging Sociale Advocatuur Nederland							
6. Sociale Raadsliden / Sociaal Werk Nederland							
7. Raad voor de Rechtspraak							
8. Raad voor de Rechtsbijstand							
9. RB, Register Belastingadviseurs							
10. NVAB, Nederlandse vereniging van advocaten-belastingdeskundigen							
11. Iederin, netwerk voor mensen met een beperking of chronische ziekte							
12. Adviescommissie Praktische Rechtsbescherming	Persoonsgegevens						
<table border="1"><thead><tr><th>Persoonsgegevens</th></tr></thead><tbody><tr><td>13. Bond voor Belastingbetalers</td></tr><tr><td>14. Divosa</td></tr><tr><td>15. FNV Belastingservice</td></tr><tr><td>16. NVVK, Vereniging van schuldhulpverleners</td></tr><tr><td>17. Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane</td></tr></tbody></table>	Persoonsgegevens	13. Bond voor Belastingbetalers	14. Divosa	15. FNV Belastingservice	16. NVVK, Vereniging van schuldhulpverleners	17. Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane	
Persoonsgegevens							
13. Bond voor Belastingbetalers							
14. Divosa							
15. FNV Belastingservice							
16. NVVK, Vereniging van schuldhulpverleners							
17. Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane							

Bijlage 1 Stakeholders Laagdrempelige onafhankelijke fiscale rechtshulp

Met de stakeholders hier genoemd wordt gesproken of wordt zeer binnenkort gesproken.

1. Nationale Ombudsman
2. NOB, Nederlandse Orde van Belastingadviseurs
3. NOvA, Nederlandse Orde van Advocaten
4. VSAN, Vereniging Sociale Advocatuur Nederland
5. Sociale Raadslieden / Sociaal Werk Nederland
6. Raad voor de Rechtspraak
7. Raad voor de Rechtsbijstand
8. RB, Register Belastingadviseurs
9. NVAB, Nederlandse vereniging van advocaten-belastingdeskundigen
10. Iederin, netwerk voor mensen met een beperking of chronische ziekte
11. Adviescommissie Praktische Rechtsbescherming, Persoonsgegevens
- Persoonsgegevens
13. Bond voor Belastingbetalers Persoonsgegevens
Persoonsgegevens
14. Divosa
15. FNV Belastingservice
16. NVVK, Vereniging van schuldhulpverleners
17. Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

TER INFORMATIE

de minister

Directie Algemene
Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Kamerbrief Laagdrempelige Onafhankelijke Fiscale
Rechtshulp

Datum

6 oktober 2022

Notanummer

2022-0000246720

Bijlagen

geen

Aanleiding

Op 27 september (09:00 – 09:30) is er met stas F&B een bespreking geweest over de opzet van het programma Laagdrempelige Onafhankelijke Fiscale Rechtshulp (hierna: Fiscale Rechtshulp). Aan de Tweede Kamer is tijdens het commissie debat van 7 september j.l. toegezegd dat de Kamerbrief in oktober wordt verstuurd. Deze Kamerbrief is een eerste concept waarbij we graag uw feedback zouden willen. U (minister) ontvangt deze brief ter kennisname vanwege uw stelselverantwoordelijkheid. Deze brief wordt parallel gedeeld met de Minister voor Rechtsbescherming voor akkoord omdat de brief mede namens hem wordt verstuurd.

Beslispunten

- Gaat u (stas FB) akkoord met deze brief en heeft u nog op- en aanmerkingen?
- Gaat u (stas TD) akkoord met de tekst over de samenloop met toeslagen en heeft u nog op- en aanmerkingen?

→

16.10.2022
Akkoord,
m
2 kleine
suggesies

Kernpunten

- *Doel Kamerbrief:* deze contourenbrief schetst de mogelijke taken, bevoegdheden en vormgeving voor de Fiscale Rechtshulp, om zo de Tweede Kamer mee te nemen in de keuzes en dilemma's die ten grondslag liggen aan de inrichting van de Fiscale Rechtshulp. Op 17 november wordt een seminar voor de stakeholders georganiseerd. Besluitvorming over de vormgeving moet in het voorjaar van 2023 plaatsvinden. Zodat daarna de verdere uitwerking en implementatie ter hand genomen kan worden.
- *Samenloop toeslagen:* Over de samenloop met toeslagen staat het volgende: "Een andere vraag is hoe de samenloop met toeslagen er precies uitziet. Dit zal ik nader onderzoeken samen met de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane."
- *Vervolg:* medio november vindt er een bijeenkomst plaats met de stakeholders uit het veld, om hier inzichten op te halen die stimuleren dat de Fiscale Rechtshulp aansluit bij de bestaande rechtsbescherming en initiatieven rondom fiscale rechtshulp. Daarnaast wordt de Kamer in de winter een dialoog aangeboden. De besluitvorming over de vormgeving zal in het voorjaar plaatsvinden.
- *Trialoog:* een open gesprek tussen politici, beleidsmakers en professionals vanuit de publieke dienstverlening om problematiek, knelpunten en mogelijke

Muk

oplossingen op een gelijkwaardige manier te bespreken. De dialoog is een instrument uit het programma Werk Aan Uitvoering om de dialoog rond specifieke onderwerpen tussen politiek, beleid en uitvoering te versterken.

- *Samenvatting brief*: een verkorte versie van de brief staat onder deze nota.
- *Afstemming*: De concept Kamerbrief is met ambtelijk J&V afgestemd. De Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane heeft ook input geleverd.

Toelichting

Samenvatting brief

- *Inleiding*: Hier wordt ingegaan op een eerdere motie van Van Dijk/Kat over 'onderzoek naar een orgaan dat directe fiscale bijstand kan leveren'; en een toezegging om bij de vormgeving de elementen positionering, doorzettingsmacht en rechtstreekse rapportagelijijn mee te nemen.
- *Problemen praktische rechtsbescherming i.r.t. fiscaliteit*: De Commissie Praktische Rechtsbescherming (hierna: commissie) benoemt de volgende vijf kernproblemen: (1) De complexiteit van belastingzaken; (2) de moeilijke bereikbaarheid van de Belastingdienst; (3) Het gevoel van machteloosheid van burgers ten opzichte van de Belastingdienst; (4) de kosten en onzekerheid van juridische procedures; (5) de beperkte toegankelijkheid van betaalbare rechtshulp of rechtsbijstand. Er wordt ook ingegaan op de conclusie van de commissie dat een Taxpayer Advocate Service (TAS) of vergelijkbaar orgaan niet wenselijk is, omdat de Nederlandse context verschilt.
- *TAS*: de werking en vormgeving van de TAS uit de VS wordt uitgelegd om te begrijpen welke elementen relevant zijn voor de NL situatie. De eerdere motie van Van Dijk/Kat verwijst ook naar de TAS.
- *Dienstverlening en preventie*: fiscale rechtsgang voorkomen is het uitgangspunt. De dienstverlening van de Belastingdienst draagt daar aan bij.
- *Toegang tot fiscale rechtshulp*: De toegang tot fiscale rechtshulp is ook verbeterd sinds het rapport van de commissie. Omschreven wordt wat er nu mogelijk is.
- *Burgers en bedrijven centraal*: bij de vormgeving dienen burgers en bedrijven centraal staan. Het element 'doenvermogen' wordt uitgelegd, om te begrijpen waarom belastingplichten toch vast kunnen lopen.
- *Vormgeving*: de context in Nederland is anders van in de VS. Het volledig kopiëren van de TAS in Nederland zal geen uitkomst bieden. De fiscale rechtshulp moet aanvullend zijn op de dienstverlening van de Belastingdienst en de toegang tot fiscale rechtshulp. De belangrijkste aandachtspunten van het veld worden gedeeld: zorg voor onafhankelijkheid, een bevestigingsknop, doorzettingsmacht, heldere criteria voor wanneer iemand beroep erop kan doen, een brede integrale intake, een focus op bezwaar en beroep en bereikbaarheid voor professionele dienstverleners. Voorkom blindelings kopiëren van de TAS naar Nederland en het toevoegen van nieuwe fiscale rechtsingangen. Er worden een aantal te maken keuzes voorgelegd omtrent de vormgeving. Hier zit een volgorde in. Eerst moet worden besloten welke taken de fiscale rechtshulp gaat uitvoeren, daarna welke bevoegdheden daarvoor nodig zijn en vervolgens hoe deze wordt vormgegeven/gepositioneerd.
  - *Taken*: (1) Brede integrale intake: Iedereen die aanklopt bij de fiscale rechtshulp met een fiscaal probleem moet verder geholpen worden. Bij deze taak onderzoekt de fiscale rechtshulp wat het probleem is en hoe dit

- opgelost kan worden. Dit kan een aantal uitkomsten hebben: (1) actieve doorverwijzing naar een onderdeel van de dienstverlening van de Belastingdienst als dit het meest passend is. De fiscale rechtshulp is immers tweedelijns hulp; (2) actieve doorverwijzing naar al beschikbare rechtshulp; (3) de zaak wordt verder opgepakt door de fiscale rechtshulp.
- o Taken (2): Fiscale rechtshulp: De werkzaamheden bestaan uit het bieden van fiscale rechtshulp in tijdens bezwaar en beroep en bij rechtsgang. Er is in Nederland al in een bepaalde mate laagdrempelige toegang tot rechtshulp voor fiscale zaken via de RAZ, Sociale Raadsleden en de rechtswinkel. Indien dit wenselijk is moet onderzocht worden wie de doelgroep wordt. Er zijn in 2021 afgerond 27.560 belastingzaken door rechtbanken behandeld.
  - o Taken (3): Fiscale belangenbehartiger: De werkzaamheden liggen bij het helpen wanneer een belastingplichtigen vastloopt bijvoorbeeld bij hardheden. Hierdoor wordt fiscale rechtsgang zoveel mogelijk voorkomen.
  - o Taken (4): de TAS uit de VS levert ook systeemkritiek. In Nederland heeft de Inspectie Belastingen, Toeslagen en Douane (hierna: IBTD) al deze rol.
  - o Bevoegdheid (1): doorzettingsmacht: Doorzettingsmacht betekent de mogelijkheid die er is om bepaalde keuzes af te dwingen. Doorzettingsmacht kan op meerdere aspecten slaan: (1) het 'bevrozen' van zaken / op een pauze knop drukken; (2) een alternatieve oplossing aanbieden als de Belastingdienst en de belastingplichtige er niet uitkomen; en (3) doorzettingsmacht op het gebied van systemen of wetgeving, als deze structureel problematisch is. Hierbij geldt dat voor het 'bevrozen' van zaken dit al mogelijk is. Alleen lijkt het voor een burger lastig om dit in gang te zetten.
  - o Bevoegdheid (2) Rapportagelijns richting de Kamer: Er kan voor gekozen worden om de fiscale rechtshulp direct te laten rapporteren aan de Kamer, waarbij ook de grootste problemen die belastingbetalers raken en oplossingen worden aangeboden. Het maakt hiervoor niet uit waar de fiscale rechtshulp is gepositioneerd. Hierbij dient rekening te worden gehouden dat er geen overlap in taken zit met de IBTD.
  - o Vormgeving (1): toegankelijkheid: De fiscale rechtshulp moet laagdrempelig toegankelijk zijn voor burgers en bedrijven die anders tussen wal en schip vallen. Afhankelijk van de taken en bevoegdheden zal wel of niet een grote groep belastingplichtigen gebruik willen maken van de fiscale rechtshulp. Er kan gekozen worden om iedereen te helpen of criteria op te stellen. Gedacht kan worden aan de volgende criteria (1) criteria rondom doenvermogen; (2) inkomens- en of vermogensgrens; en (3) hoe hard de wetgeving uitpakt.
  - o Vormgeving (2): Onafhankelijkheid en positionering: Belanghebbenden uit het veld en ook de Belastingdienst geven aan dat onafhankelijkheid belangrijk. Het is daarom een overweging om de fiscale rechtshulp buiten de Belastingdienst te organiseren. De fiscale rechtshulp kan dan worden georganiseerd binnen het ministerie van Financiën of binnen bestaande organisaties binnen de Rijksoverheid. Ook kan er gekozen worden om een nieuwe organisatie op te richten, zoals bijv. een agentschap of een Zelfstandig Bestuursorgaan. De uiteindelijke positionering is afhankelijk van de gekozen taken en bevoegdheden, evenals welke mate van toegang tot gegevens van de Belastingdienst nodig is.
  - o Alternatieve optie: Zoals omschreven is de TAS niet één op één over te nemen in Nederland omdat er al veel initiatieven zijn en hier een ander

rechtstelsel is. Er kan ook voor worden gekozen om geen fiscale rechtshulp op te richten, maar bestaande initiatieven uit te breiden met elementen van de TAS.

- Vervolg: er wordt gerefereerd naar de bijeenkomst met het veld in november en de Kamer wordt een dialoog aangeboden. In het voorjaar van 2023 wordt de Kamer geïnformeerd over de gekozen variant en het vervolg.

Communicatie

N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

- In het commissiedebat van 24 maart jl. heeft Kamerlid Van Dijk (CDA) aangegeven benieuwd te zijn hoe de Staatssecretaris de invulling van de laagdrempelig onafhankelijk fiscale rechtshulp voor zich ziet en of hij al stappen aan het zetten is om deze op te zetten.
- In de vaste commissie van Financiën van 1 juli jl. en naar aanleiding van de FVW23 heeft kamerlid Omtzigt, gevraagd wanneer de maatregel over de invoering van de Taxpayer Advocate Service komt. Dit lid hoopt namelijk spoedig een hoofdlijnenbrief over de opzet te ontvangen en met de regering van gedachten te kunnen wisselen hierover.
- In het Commissiedebat van 7 september jl. heeft Kamerlid Van Dijk (CDA) gevraagd naar invulling van de elementen positionering, doorzettingmacht en rechtstreekse rapportagelijnen naar de Kamer van de fiscale rechtshulp.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.